

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

№ 080 (7490)

Hikmət Hacıyev: "Dezinformasiya,
stereotiplər və qərəzlə mübarizə
aparmaq vacibdir"

3

Tarixdə qalacaq
ilk çempionat!

2

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

27 oktyabr 2026-cı il.
Qiyməti 1 manat

Ermənistanın
geosiyasi xaosu

YAP Mərkəzi Aparatında
görüş keçirilib

3

Əlilliyi olan şəxslərin
məşğulluq imkanları nə
dərəcədə əlçatandır?

6

Bir manatlıq məhsullar: ucuz
alış-verişin görünməyən tərəfi

8

"44" filmi:
göz yaşı və
QURUR

3

Paşinyan
sülh
məsələsini
niyə uzadır?

4

Azərbaycanın dinamik inkişafı nəticəsində əldə olunan uğurlar onun bütün istiqamətləri üzrə modelini ortaya qoymasına səbəb olmuşdur. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə möhtəşəm nailiyyətlər qazanan ölkəmizin beynəlxalq miqyaslı yarışlara, festivallara, qlobal forumlara, konfranslara ev sahibliyi etməsi ölkəmizin elmə, təhsilə, mədəniyyətə, idmana və digər sahələrə olan diqqəti ilə yanaşı, bu və ya digər sahələrdə qazanmış olduğu uğur və nailiyyətlərin təsdiqidir.

Paytaxtımızda NATO Parlament Assambleyasının seminarı, Bakı Beynəlxalq Humanitar, Gənclər siyasəti üzrə I Qlobal forumu, Caz Festivalı, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının 7-ci Qlobal Forumu, Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu kimi mühüm əhəmiyyət kəsb

Tarixdə qalacaq ilk çempionat!

edən müxtəlif məzmunlu tədbirləri təşkil olunmasında Azərbaycanın qazandığı mövqeyi, ölkəmizin beynəlxalq çəkisi, yüksək imici səbəb olmuşdur. Beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi mürəkkəb bir mexanizmə malik olduğundan təşkilatçılıq, təhlükəsizlik, iqtisadi imkanların mövcudluğu da həlledici rola malikdir ki, ölkəmizdə bütün bu və ya digər tədbirlərin yüksək səviyyədə təşkili öz həllini tapır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin davamlı və məqsədyönlü fəaliyyətinin nəticəsidir ki, Azərbaycan dünyada aparıcı idman ölkələrindən biri kimi tanınır. Azərbaycanda keçirilən Dünya və Avropa çempionatları bir daha sübut etdi ki, həqiqətən də, Azərbaycanda idman uğurla və sürətlə inkişaf edir. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi: "İdman Azərbaycanda dövlət siyasətidir. Dövlət bu istiqamətdə öz siyasətini apararkən idmanın hərtərəfli inkişafına nail ola bilmişdir".

"BU AÇILIŞ OYUNUNDA AZƏRBAYCAN KOMANDASININ İNAMLI QƏLƏBƏSİ – BU, ARTIQ TARİXDƏ ƏBƏDİ QALACAQ"

Bu gün Bakı daha bir yarışa ev sahibliyi edir. Oktyabrın 24-də Bakı Kristal Zalında 15 yaşadək oğlanlar arasında futbol üzrə ilk dünya çempionatı və festivalının (FIFA U-15 World Cup and Festival) rəsmi açılış mərasimi keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva, ailə üzvləri və FIFA prezidenti Canni Infantino mərasimi izləyiblər. Əvvəlcə Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri FIFA prezidenti Canni Infantino və digər qonaqlar ilə görüşüblər. Canni Infantino dövlətimizin başçısına xatirə hədiyyələri təqdim edib.

Azərbaycanın 189 ölkənin milli koman-

Prezident İlham ƏLİYEV: "Ölkəmizdə belə mötəbər yarışın keçirilməsi də böyük hadisədir"

dasını bir araya gətirən bu böyük turnirə ev sahibliyi edir. Tarixdə ilk dəfə təşkil olunan 15 yaşadək oğlanlar arasında futbol üzrə dünya çempionatının ən qısa müddətdə və yüksək standartlar əsasında keçirilməsi təmin edilib. Bu konsepsiyanın reallığa çevrilməsi Azərbaycan Prezidentinin göstərdiyi liderliyə və qətiyyətli dəstəyinə əsasən mümkün olub. FIFA prezidenti Canni Infantino çıxışında 15 yaşadək oğlanlar arasında futbol üzrə ilk dünya çempionatının və festivalının dünyanı birləşdirdiyini vurğulayıb, Bakıda üç mindən çox futbolçunun və rəsmi nümayəndənin turnirdə iştirak etdiyini diqqətə çatdırıb. Canni Infantino növbəti yeddi gün ərzində dünyanı bir araya gətirdiklərinə görə Prezident İlham Əliyevə və təşkilat komitəsinə təşəkkürünü bildirib, Azərbaycanla bir yerdə möhtəşəm tarix yazacaqlarını qeyd edib.

Dövlətimizin başçısı, birinci xanım, ailə üzvləri və FIFA prezidenti, həmçinin Azərbaycan-Timor-Leste yığmalarının oyununu izləyiblər. Matç Azərbaycan milli komandasının 6:0 hesablı qələbəsi ilə başa çatıb. Oyundan sonra dövlətimizin başçısı, birinci xanım və ailə üzvləri Azərbaycan komandasının futbolçuları ilə görüşüblər. Prezident İlham Əliyev bildirib: "Bir daha təbrik edirəm. Gözəl oyun nümayiş etdirdiniz. Bütün qollar da çox gözəl, hamısı bir-birindən gözəl idi. Görünür ki, böyük məhərrət və peşəkarlıq tələb edən kombinasiyalar qurulmuşdu. Ona görə hamını sevindirmisiniz.

Əlbəttə ki, ölkəmizdə belə mötəbər yarışın keçirilməsi də böyük hadisədir. Bu,

tarixdə qalacaq, çünki ilk çempionatdır. Bu günə qədər futbol üzrə bu miqyasda çempionatlar keçirilməmişdir. Bu açılış oyununda Azərbaycan komandasının inamlı qələbəsi – bu, artıq tarixdə əbədi qalacaq. Ona görə sizi bir daha təbrik edirəm. Bütün xalqımızı sevindirmisiniz. Sizə yeni uğurlar arzulayıram. Sağ olun".

Avropa İdman Paytaxtları və Şəhərləri Federasiyası Bakı şəhərini 2026-cı il üçün dünyanın "İdman Paytaxtı" seçməsi təsadüf hal deyil. Azərbaycanda əhalinin sağlamlığının möhkəmləndirilməsi, yüksək standartlara uyğun mövcud idman infrastrukturunu və idmanın təbliği üçün görülən nümunəvi fəaliyyət yüksək qiymətləndirilib. İdman sahəsinə ayrılan diqqət və göstərilən qayğı gənclərin bu sahəyə olan marağını artırır. Kütləvi olaraq bu sahəyə axın var.

"BİZ QARABAĞI DÜŞMƏNDƏN AZAD EDƏN XALQ"

Müasir dövrümüzdə Azərbaycanda yüksək intellektual səviyyəyə, vətənpərvərlik hissəsinə, milli düşüncəyə malik gənclər mühiti formalaşıb. Gənclər siyasəti gənc nəslin ictimai-siyasi həyatdakı rolunun artmasına, ölkənin aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, bütövlükdə, kreativ gəncliyin formalaşmasına geniş imkanlar açıb. Ölkəmizdə gənc nəslin problemlərinin həlli, onların cəmiyyət həyatında layiqli iştirakının təmin olunması, milli-mənəvi dəyərlərə bağlılığının möhkəmləndirilməsi üçün dövlət səviyyəsində bütün zəruri tədbirlər həyata keçirilir. Xalqımızın qəhrəmanlıq tarixini yazanlar da

Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 26-da BMT-nin Terrorçuluqla Mübarizə İdarəsinin Baş katibinin müavini vəzifəsini icra edən Aleksandr Zuyevi qəbul edib.

* * *

Oktyabrın 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev BMT Baş katibinin müavini, Sivilizasiyalar Alyansının ali nümayəndəsi, BMT-nin İslamofobiya ilə mübarizə üzrə xüsusi elçisi Migel Anxel Moratinosu qəbul edib.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 26-da İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi İsmayıl Ould Şeyx Əhmədi qəbul edib.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 26-da Niderland Krallığının xarici işlər naziri Tom Berendseni qəbul edib.

gənclərdir. Qazanılan uğurlar, bir daha onu sübut edir ki, hər bir gənc ölkə qarşısında qoyulan böyük məqsədi və məsuliyyəti dərk edir. 44 günlük Vətən müharibəsində gənclərimiz vətənpərvərlik nümayiş etdirdilər. Yüksək milli ruhlu gənclərimiz Ali Baş Komandanın əmri ilə torpaqlarımızı işğaldan azad etdi. 30 illik həsrətə son qoyuldu.

"Biz ləyaqətli xalqı və böyük hörmətə layiq olan ölkəni təmsil edirik" – deyən Prezident qeyd edib ki, siz idmançılar bundan sonra, sizdən sonra gələn nəsillər həmişə müzəffər ölkəni təmsil edəcəksiniz: "Bizim Qələbəmiz əbədidir, biz Qarabağı düşməndən azad edən xalqıq və o torpaqlarda həyat yaradan, həyat quran xalqıq".

ƏN MÜASİR İDMAN INFRASTRUKTURU

Son illərdə Bakıda və bütövlükdə, Azərbaycanda idman infrastrukturunun yaradılması istiqamətində böyük işlər görülüb. "Təkcə onu demək kifayətdir ki, Azərbaycanın bölgələrində 50-yə yaxın müasir Olimpiya İdman Kompleksi tikilmişdir. Bakıda isə bu gün ən müasir idman infrastrukturu mövcuddur. Əvvəlki illərdə tikilmiş idman obyektləri əsaslı təmir olundu və eyni zamanda, son illərdə bir neçə böyük stadion, idman zalı inşa edildi. Onların arasında əlbəttə ki, təxminən 70 min tamaşaçı yeri olan Olimpiya Stadionunu qeyd etməliyəm", - deyər Azərbaycan Prezidenti bildirib. Milli Gimnastika Arenası, Su İdmanı Sarayı və Bakı Atıcılıq Mərkəzinin tikintisi böyük investisiya tələb edən müasir idman qurğularıdır. Eyni zamanda, Bakıda idman şəhərciyi fəaliyyət göstərir". Bakı Olimpiya Stadionu, Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionu, Bakı Su İdmanı Sarayı, Bakı İdman Sarayı, "Baku Crystall Hall", Bakı Tennis Akademiyası, Heydər Əliyev adına İdman Arenası, "Bakcell Arena", Bakı Atıcılıq Mərkəzi, Bakı Ekspo Mərkəzi və digər idman kompleksləri müxtəlif növ yarışların keçirilməsinə imkan verir. İndi, nəinki paytaxt Bakıda, demək olar ki, ölkəmizin bütün bölgələrində müasir Olimpiya idman kompleksləri fəaliyyət göstərir.

Dünyanın idman ictimaiyyətinin diqqətini çəkən Azərbaycanda – paytaxt Bakıda iri miqyaslı yarışlar yüksək səviyyədə təşkil olunur. Son illərdə dünyada ən sürətli təmplərlə inkişaf edən ölkəyə çevrilən Azərbaycanda 300-dən çox beynəlxalq yarış keçirilib. Dünyanın idman ictimaiyyətinin diqqətini çəkən Azərbaycanda ən irimiqyaslı yarışlar yüksək səviyyədə təşkil olunur. Bu yarışların Azərbaycanda keçirilməsi bir daha inkişaf etmiş bir dövlət olaraq, hər bir sahədə olduğu kimi, idmanda da ölkəmizə böyük imic qazandırır. Dünyaya əminliklə bəyan etdiyi gücünü, qüdrətini və təhlükəsizlik tədbirlərinə cavabdehliyini göstərüb.

Zümrüd BAYRAMOVA

Oktabrın 24-də Türkiyə Respublikasının Zəfər Partiyasının təşəbbüsü ilə Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatında YAP Sədrinin müavini – Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov ilə Zəfər Partiyası sədrinin müşaviri Həkimət Hacıyev arasında görüş keçirilib.

Partiyanın sədri Ümit Özdağın salamlarını çatdıran Həkimət Hacıyev Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Zəfər Partiyası arasında əlaqələrin qurulmasında maraqlı olduğunu, partiyanı təmsil edən nümayəndə heyətinin Bakıya səfər edərək bu məsələlərin müzakirə olunmasının mümkünlüyünün nəzərdən keçirilməsini xahiş edib.

O, son zamanlar Türkiyənin bezi siyasi dairələri tərəfindən Azərbaycana qarşı kampaniyanın aparılmasının Zəfər Partiyası tərəfindən ciddi narazılıq və narahatlıqla qarşılandığını diqqətə çatdırıb. Müşavir vurğulayıb ki, partiyanın sədri Ümit Özdağ ilk gündən öz mövqeyini ortaya qoyaraq bu məsələlərə kəskin etirazını bildirmiş, heç bir qüvvənin Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmasına haqqının çatmadığını bütün ictimai çıxışlarında birmənalı şəkildə vurğulamışdır: “Azərbaycan müstəqil və dünyəvi dövlət kimi öz qərarlarını verməkdə sərbəstdir və onun daxili işlərinə müdaxilə cəhdləri qətiyyənlə yolverilməzdir”.

Həkimət Hacıyev bəhs olunan məsələ ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının Mətbuat Xidmətinin açıqlamasına toxunaraq YAP-ın haqlı mövqeyinin Türkiyə cəmiyyəti tərəfindən dəstəkləndiyini vurğulayıb. O, Azərbaycan tərəfindən “arzuolunmaz şəxs” elan edilərək ölkəyə giriş qadağası tətbiq edilən 31 nəfər şəxsin qeyri-obyektiv yanaşmasının Türkiyə xalqının mövqeyini əks etdirmədiyini bildirib. “Son hadisələr bir daha təsdiqlədi ki, Türkiyə xalqı Azərbaycanın müstəqil, prinsiplial, milli maraqlara, dostluq və qardaşlıq

YAP Mərkəzi Aparatında görüş keçirilib

prin-siplərinə əsaslanan siyasətinə hörmətlə yanaşır. Türkiyə-Azərbaycan birliyinə zərər verən bütün neqativ halların qarşısı birmənalı şəkildə alınmalıdır. Zəfər Partiyasının

mövqeyi bundan ibarətdir ki, Türkiyədə Azərbaycana qarşı mənfi təbliğat aparan şəxslər barəsində hüquq müstəvisində konkret tədbirlər görülməlidir”, - deyərək müşavir əlavə edib.

YAP Sədrinin müavini – Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov salamlara görə təşəkkürünü bildirib, onun da salamlarının Ümit Özdağa çatdırılmasını xahiş edib.

Türkiyənin müəyyən siyasi dairələri, o cümlədən yüksək dövlət vəzifəsi daşıyan və hakim partiyayı təmsil edən şəxslər tərəfindən Azərbaycana qarşı aparılan iftira və böhtan xarakterli təbliğatın ciddi təəssüf doğurduğunu vurğulayan Tahir Budaqov ölkəmizin haqlı mövqeyinə birmənalı dəstəyinə görə Zəfər Partiyasına və onun sədrinə minnətdarlığını ifadə edib.

YAP Sədrinin müavini vurğulayıb ki, Azərbaycan-

Həkimət Hacıyev: “Dezinformasiya, stereotiplər və qərəzlə mübarizə aparmaq vacibdir”

Azərbaycan bu cür müzakirələr üçün platformalar yaratmağa çalışır. İlk növbədə, media qurumlarımız bir-birini daha yaxından tanımalıdır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Həkimət Hacıyev “Bakı Mədəniyyət və Media Dialoqu Platforması” çərçivəsində keçirilən “Sülhün dili və dezinformasiyaya qarşı mübarizə” mövzusunda xüsusi

sessiyada deyib.

O bildirib ki, ölkələrimizin mənsub olduğu daha geniş Qlobal Cənub çərçivəsində səyləri birləşdirmək və ümumi məqsədlər uğrunda birgə fəaliyyət göstərmək mümkündür. H.Hacıyev vurğulayıb ki, dezinformasiya, stereotiplər və qərəzlə mübarizə aparmaq vacibdir, çünki bu hallar ölkələrimizə ciddi zərər vurur.

Türkiyə münasibətlərinin ən yüksək zirvədə olduğu bir vaxtda gözlənilmədən ölkəmizə qarşı qərəzli kampaniyanın təşkilatı ciddi tarixi səhvdir. Mürəkkəb geosiyasi proseslər fonunda Azərbaycanın Türk dünyasında həmrəylik və əməkdaşlığa, eləcə də Türk Dövlətləri Təşkilatının müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində mövqeyinin möhkəmlənməsinə mühüm töhfələr verdiyini xatırladan Tahir Budaqov yaranmış vəziyyətin bu prosesə də zərər verən faktor kimi yolverilməz olduğunu vurğulayıb: “İndiyədək müxtəlif dövrlərdə müəyyən çətinliklərlə üzləşən Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri xalqlarımızın iradəsi sayəsində sınaqlardan şərəflə çıxaraq daha da güclənib. Bu gün ölkəmizin dünyəvilik prinsipinə əsaslanan müstəqil siyasətinə təzyiq göstərmək cəhdi yolverilməzdir və Azərbaycanı öz yolundan döndərmək mümkün deyil”. Görüşdə YAP ilə Zəfər Partiyası arasında gələcək əməkdaşlıq perspektivləri də müzakirə olub.

Ali Baş Komandan İlham Əliyev 2020-ci ilin 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə torpaqlarımız düşməndən geri alınarkən xalqa müraciətlərindən birində yeni əsərlərin, kitabların yazılmasını, filmlərin çəkilməsini tövsiyə edirdi. Şanlı Zəfərdən sonra onun haqqında çox filmlər gözlədik...

30 il ermənilərin soydaşlarımızı hansı əzablarla üz-üzə qoyduğunu yalnız tarixin səhifələrinə çevirdiyimiz sənədlərlə, filmlərlə yaşada, gələcək nəsillərə çatdırı bilərik. Bu, çox vacibdir. Çünki bizim düşmənimiz o qədər qəddar, qaniçən, amansızdır ki, hər bir övladımız bunları bilməli, bu qonşu ilə necə davranacağını, məsafəni, sərhədi haraya qədər qoymalı olacağını məhz bizim bu gün onlara anlatdıqlarımızla, danışdıqlarımızla müəyyən edə biləcəklər.

İndiyədək çox sayda filmlərimiz olmalıydı, əslində. Həm birinci, həm də ikinci Qarabağ müharibəsi ilə bağlı filmlərimiz var, yoxdur, deyər bilərik. Lakin bunların sayı daha artıq olmalıdır. Bir müharibə ki, 30 il davam edib, 30 il insanlar yurdundan-yuvasından uzaq düşüb, torpaq həsrəti ürəkləri yaralayıb, qaysaqlamağa qoymayıb, xalq minlərlə övladını itirib, minlərlə qadın ərşiz, uşaq atasız qalıbsa, namusumuz, iffətimizi Zəfər özümlə qaytarıb başımızı dik, alnımızı ağ edib, niyə də filmlər çəkilməsin, əsərlər yazılmasın?.. Axı bütün bunlar bir-birindən təsirli filmlər yaratmaq üçün çoxsaylı mövzulardır...

Oktabrın 12-də Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan xalqının Vətən müharibəsində qəhrəmanlığına həsr olunan və gənc nəslin vətənpərvər ruhda yetişməsi, tarixi yaddaşın qorunub saxlanılması məqsədi daşıyan “44” bədii filmi ictimaiyyətə təqdim olub. Və həmin gündən etibarən paytaxtın kinoteatrlarında nümayiş olunur. “AZƏRTAC” film barədə

“44” filmi: göz yaşı və QÜRUR

belə bir fikri vurğulamışdı: Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Kino Agentliyi və Bakı Media Mərkəzinin dəstəyi ilə ərşəyə gələn “44” bədii filmi istehsal miqyası, cəlb olunmuş mütəxəssislərin sayı, çəkiliş coğrafiyası, istifadə olunan texniki resursların həcmi və beynəlxalq əməkdaşlıq səviyyəsi baxımından Azərbaycanda son illərin ən böyük kinematoqrafik layihələrindəndir.

“44”-ə mən də baxdım. Həqiqətən təsirli filmidir. Çoxlarımızın anbaan yaşadığı, övladının cəbhədə, əsgəri xidmətdə olduğu vaxtda, sərhədboyu rayonlarda özü təhlükə ilə üz-üzə dayandığı bir dövrdə müharibənin hər gününü böyük səbrlə, təmkinlə qarşılayıb yola salan, övladından da, evindən də çox torpağını düşündən, ta ki Vətən torpaqları alınsın, işğal sona çatsın, - deyən minlərlə soydaşımız 44 günün hər anının həyəcanını yaşayıb, şəhidinə göz yaşı axıdır, gözünü silib bir rayonun, bir şəhərin, bir kəndin alınmasına sevinir, qürur duyurdu.

Lerik rayonun filmə daxil edilməsi, buradan Elxan kimi igidlərin gözünü qırpmadan Vətən uğrunda müdafiəyə qalxması Azərbaycanın multikultural dəyərlər formalaşdırdığını, ərazisində yaşayan millətlərə münasibətinin məhz müharibə dövründə ortaya çıxan bir nümunəsidir. Filmin baş qəhrəmanını Rəşadın məhz İçərişəhərdən olması, qədimliklə müasirliyin harmoniyası olan bu gözəl ərazinin filmə də daxil edilməsi filmin qeyri-azərbaycanlı tamaşaçıları, sözsüz, Azərbaycan haqqında ümumi bir rəy formalaşdırır.

Və filmdə bir sevgi dastanı yaşanır. Bu, təsadüfən filmə daxil edilməyib zənnimcə. Çünki ikinci Qarabağ müharibəsi gənclərimizin iştirak etdiyi müharibə idi. 44 gün gənclərin vətənpərvərliyi necə mənimsəməsinin, bu ölkədə necə mübariz ruhda böyümələrinin, hüner, ər, ərənlik xüsusiyyətlərinin ən yüksək həddə olduğunu sübut etdi. Eyni zamanda minlərlə gənc adamın Vətəni, torpağı sevdindən, nişanlısından, həyat yoldaşından (onlar arasında yüzrlərlə hamilə olanı da vardı) üstün tutması onların Vətənin, torpağın namus, iffət olduğunu dərinlən dərk etməsini, namus, iffət savaşına çıxdıqlarını göstərdi. Məhz bu yolda minlərlə qadın sevdini, nişanlısını, həyat yoldaşını itirdi. Filmə belə bir

süjet xəttinin ümumi hadisələrlə birgə inkişaf etdirilməsi ümumilikdə şəhadətə çatanların ardında buraxdığı bir qadının, bir övladın simasında müharibənin nələrə səbəb olduğunu diktəsidir. Filmin bədii rəhbəri Anar Ələkbərov, quruluşçu rejissorları İsmayıl Səfərlə, Maksim Smetana, ssenari müəllifləri Anar Ələkbərov, İsmayıl İman, prodüseri Orman Əliyev, quruluşçu operator Olexandr Pozdnyakov, montaj rejissoru Elşad Rəhimov, bəstəkarı Ruslan Ağababəyev, səs rejissoru Teymur Kərimovdur.

Məlumatla görə ekran əsəri ssenarinin işlənməsindən postprodakşn mərhələsində 5 il ərzində ərşəyə gəlib. Belə ki, bədii ssenari və rejissor ssenarisinin yazılması 2 il, çəkilişlərə hazırlıq işlərinə 1 il, çəkilişlər 14 ay, postprodakşn işləri isə 1 il davam edib. Filmin daimi yaradıcı, aktyor və inzibati heyəti 455 nəfərdən ibarət olub. Hərbiçilər, kütləvi səhnələrin iştirakçıları, epizodik rolları canlandıran aktyorlar, cəlb olunan mütəxəssislər nəzərə alındıqda isə layihə iştirakçıların sayı bir neçə min nəfərə çatıb. Layihəyə müxtəlif istiqamətlər üzrə 198 mütəxəssis dəvət olub. Filmin çəkilişlərində 2500 hərbiçisi, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin 42 döyüşçüsü, əsas rollarda 32 aktyor, epizodik rollarda 1143 aktyor, həmçinin kütləvi səhnələri canlandıran 2000-dək heyət iştirak edib. Aktyorlar sırasında, eyni zamanda Vətən müharibəsi iştirakçıları var.

Filmə azərbaycanlı aktyorlarla yanaşı, Türkiyənin tanınmış aktrisası Özge Gürel də rol alıb. Çəkilişlərdən əvvəl aktyor heyəti Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin təlim-məşq bazasında hərbi-taktiki hazırlıq keçib. Filmə Ordumuzun bütün qoşun və qüvvə növləri iştirak edib. Ekran əsərinin çəkilişləri Bakı, Abşeron, Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli, Goranboy, Gəncə, Xocalı, Xocavənd, Xızı, Lerik və Şuşada aparılıb. Ümumilikdə isə çəkilişlər 130-dan çox məkanı əhatə edib.

Bir sözlə, 44 gün davam edərək Zəfərlə bitən ikinci Qarabağ müharibəsindən bəhs edən və əvvəldən sonadək göz yaşı və qürurun birgə müşayiəti ilə davam edən ilk filmə baxdıq. Bütün yaradıcı heyətə təşəkkürümüzü bildirir, əməklərin yüksək dəyərləndiririk. Lakin 44 bitməz, davamını gözləyirik!

Mətanət Məmmədova

Cənubi Qafqazın ən kövrək bəndi olan Ermənistan bu gün həm daxili siyasi çəkişmələr, həm də xarici siyasətdəki radikal tərəfdüdlər səbəbindən mühüm bir "tarixi yolayrıcı" qarşısındadır. Bələdiyyə seçkilərindən başlayaraq parlament seçkilərinə qədər uzanan daxili dinamiklər, ölkənin xarici siyasətindəki Rusiyadan qaçış və Avropaya sığınma cəhdləri sadəcə hökumət dəyişikliyi məsələsi deyil, bu, Ermənistanın bir dövlət kimi gələcək taleyini müəyyən edən strateji sınaqdır.

Ermənistanda yerli özünüidarəetmə (bələdiyyə) seçkiləri uzun müddətdir ki, sadəcə mənzil-kommunal və ya yerli infrastruktura məsul şəxslərin seçilməsi prosesi olmaqdan çıxıb. Yerli seçkilər Nikol Paşinyanın "Mülki Müqavilə" partiyasının xalq arasındakı real reytingini ölçən əsas indikatorudur. Paytaxt İrəvan daxil olmaqla, Gümrü, Vanadzor və sərhədanı bölgələrdə keçirilən bələdiyyə seçkilərinin nəticələri göstərir ki, Paşinyan hakimiyyəti 2018-ci ildəki mütləq dəstəyini itirib. Bir çox iri şəhərlərdə mərkəzi hakimiyyət koalisiya

Ermənistanın geosiyasi xaosu

Bələdiyyə seçkiləri, müharibə-sülh dilemması və illüziyalı Avropa xəyalı

Cəmiyyət iki kəskin qütbün təsiri altındadır: "Acı sülh" və "illüziyalı revanş". Keçmiş Qarabağ klanı, kilsə və radikal müxalifət Ermənistanında güclü səs-küy yaratsa da, onların real hakimiyyəti

Ermənistanın 200 ildən çox davam edən "Rusiya təhlükəsizlik çetiri" tamamilə çöküb. İrəvanın Moskvadan uzaqlaşması sadəcə siyasi seçim deyil, KTMT-nin 2020-2023-cü illərdə Ermənistanın xəyallarını boş çıxarmasının təbii nəticəsidir. Rusiya Ermənistanın əsas ticarət tərəfdaşı, yeganə ucuz qaz təminatçısı və Metsamor SES-in idarəçisi. Moskva Ali imtiyazlarını ləğv edərsə, İrəvanı 69%-dək artan qaz qiymətləri və ticarət blokadası gözləyir. Gümrüdəki 102-ci baza və sərhədlərdəki Rusiya hərbiçiləri Moskvaya İrəvanda daxili sabitliyi hər an pozmaq imkanı verir.

Nikol Paşinyan rəhbərliyi cəmiyyətə "Avropa İttifaqına namizədlik və Qərb təhlükəsizlik çetiri" nağılını satmağa çalışır. Lakin bu siyasətin Ermənistanı vədləri ilə real nəticələri arasında uçurum var. Fransanın, Aİ missiyasının (EUMA) və müəyyən Avropa institutlarının verdiyi bəyanatlar, məhdud maliyyə yardımları və hərbi-təlim dəstəyi (məsələn, Fransanın müdafiə silahları satışı). Cəmiyyət üçün cazibədar görünən Avropa vizası imkanları.

Bəs, Avropanın Ermənistanı verə bilmediyi nədir? Nə NATO, nə də Aİ Ermənistan üçün öz əsgərini döyüşdürməyəcək. Avropa yalnız izləyir və "derin narahatlıq" ifadə edir. Avropa Rusiya bazarları

nı əvəz edə bilməz. Aİ Ermənistanın kənd təsərrüfatı və ya sənaye məhsullarını geniş miqyasda almağa hazır deyil.

Qərbin geosiyasi iddialarına alət olub Rusiyayı tam qarşısına alan ölkələrin (Ukrayna, Gürcüstan) hansı ağır fəsadlarla üzləşdiyi bilin Ermənistan eyni səhvi təkrar edərsə, Cənubi Qafqazın "yeni poliqonuna" çevriləcəyini də ehtimal edir. Ermənistan xalqı və rəhbərliyi dərk edir ki, ölkənin təhlükəsizliyinin və iqtisadi niçatının açarı nə Moskvada, nə də Brüsseldədir. Avropaya inteqrasiya xəyalları Ermənistanı vaxt itkisindən, Rusiya tərəfindən iqtisadi sanksiyalardan və regional təcridədən başqa heç nə vəd etmir.

Müharibə-sülh dilemmasının yeganə rasional həlli variantı regional inteqrasiyadır. Ermənistan Rusiyanın iqtisadi qandından və Qərbin geosiyasi aləti olmaqdan xilas olmaq istəyirsə, Bakı və Ankara ilə dil tapmalı, Zəngəzur dəhlizi daxil olmaqla bütün kommunikasiyaları açmalı və Azərbaycanın irəliləyən 5 əsas prinsip əsasında Sülh Müqaviləsini imzalamalıdır. Əks halda, İrəvanın "Avropa sevdası" ölkənin iqtisadi çökməsi və növbəti dövlətçilik krizisi ilə nəticələnecek.

V.VƏLİLİ

qurmaq məcburiyyətində qalır və ya müxalifətə udur.

Ermənilər kimə səs verir? Ermənistan seçicisi hazırda 3 əsas ideoloji-siyasi qrupa bölünüb. Birincisi, "status-kvo" və sülh tərəfdarları (Paşinyan elektoratu). Müharibədən yorulmuş, yeni bir hərbi fəlakətdən qorxan və Paşinyanın "Sülh kəsişməsi" şüarlarına sığınan passiv çoxluq. İkincisi, "qisasçı" və revanşistlər (Köçəryan-Sarkisyan/"Daşnaksutyun" klanı). Müharibə məğlubiyyətini qəbul edə bilməyən, radikal kilsə və keçmiş hərbi xunta ətrafında birləşən, Rusiyaya sadiq qrup. Üçüncüsü, "narahat, amma çaresiz" neytrallar: həm Paşinyana, həm də keçmiş rejimlərə nifrət edən, seçkiyə getməyən, ölkədən köçməyə üstünlük verən böyük bir kütlə.

ələ keçirmək və yeni müharibə başlamaq ehtimalı son dərəcə aşağıdır. Erməni cəmiyyəti 44 günlük müharibənin və 2023-cü ilin sentyabrındakı anti-terror tədbirlərinin acı nəticələrini yaxşı xatırlayır. Xalq revanşistlərin hakimiyyətə gələcəyi təqdir-də yeni bir hərbi fəlakətlə üzləşəcəyini bilir.

Seçki kontekstində pragmatik və ya sadəcə qorxu faktoruna söykənən "sülh tərəfdarları"nın (Paşinyan xəttinin) qələbə şansı daha yüksəkdir. Lakin Paşinyanın böyük problemi odur ki, o, sülhü bir bəyanat kimi təqdim etsə də, konseptual sülh müqaviləsini bağlamaq üçün lazımı cəsarətli addımları (Konstitusiyaya dəyişikliyi, ərazi iddialarından tam imtina) atmaqda tərəddüd edir.

Paşinyan sülh məsələsini niyə uzadır?

*Mətləb Salahov:
Hiyləgər erməni
xisləti yenə iş başındadır*

"Mən dəfələrlə qeyd etmişəm, indi daha ucadan deyirəm ki, Nikol Paşinyanın Sülh Müqaviləsini reallaşdırmaq əvəzinə Ermənistanı dalandan çıxarıb iqtisadi və kommunikasiyalar baxımından ayağa qaldırmaq siyasəti qarşdakı müddətdə bizim üçün ciddi baş ağrısı olacaq. O sözdə bəyan etdiyi kimi Azərbaycan və Ermənistan arasında bir dəfəlik sülh barədə deyil, öz ölkəsi-ni dirçəltmək və yenidən bölgədə lazımlı

siyasi aktora çevrilmək üçün çapalayır". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında jurnalist-ekspert Mətləb Salahov bildirib. O qeyd edib ki, N. Paşinyan müxtəlif beynəlxalq platformalarda özünü sülhsevər kimi göstərməyə çalışsa da, praktiki olaraq Sülh Müqaviləsinin imzalanması və real inteqrasiya istiqamətində konkret və qətiyyətli addımlar atmır. "Yeni erməni konstitusiyası barədə müzakirələr gedir. N.Paşinyan yeni erməni konstitusiyasında daha çox öz haki-

miyyətinin maraqlarını təcəssüm edən bəndlər üçün baş sındırır. Onun yeni erməni konstitusiyasında Azərbaycanla Sülh Müqaviləsinə mane olan bəndləri aradan qaldırmaq üçün hazırda bir kəlmə də danışmaması dediklərimizi tamamilə sübuta yetirir. N.Paşinyan Sülh Müqaviləsini reallaşdırmaqdan daha çox İrəvanda öz despot rejimini daha da gücləndirmək üçün çalışır".

Afət Tahirqızı

Ali təhsilini başa vuran, əmək bazarına yeni daxil olan gənclərin qarşılaşdığı əsas problemlərdən biri işə qəbul zamanı təcrübə tələbinin qoyulmasıdır. İşəgötürənlər namizədlərdən praktik bilik, peşə bacarıqları və əvvəlki iş təcrübəsi gözləyir. Lakin əmək fəaliyyətinə yeni başlayan gənclər üçün bu tələbləri qarşılamaq heç də həmişə asan olmur. Təcrübə qazanmadan işə qəbul olmaq çətinləşir, işə qəbul olunmadan isə təcrübə toplamaq mümkün olmur.

Bəs bu vəziyyətdən çıxış yolu nədir və Azərbaycan digər ölkələrin təcrübəsindən nə öyrəne bilər?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma edib.

Təcrübəsiz işə qəbul olmaq niyə çətinidir?

Universiteti bitirən gənc diplom əldə etsə də, bu, onun əmək bazarının bütün tələblərinə hazır olması demək deyil. Təhsil müddətində nəzəri biliklər qazanan məzun real iş mühitində qərar qəbul etmək, komanda ilə işləmək, müştərilərlə ünsiyyət qurmaq, vaxtı düzgün idarə etmək və qarşıya çıxan problemləri həll etmək kimi bacarıqları inkişaf etdirməyə ehtiyac duyur.

İşəgötürənlər isə yeni əməkdaş seçərkən onun iş prosesinə nə qədər tez uyğunlaşacağına, tapşırıqları hansı səviyyədə yerinə yetirəcəyinə və əlavə hazırlığa nə qədər ehtiyac duyacağına diqqət yetirirlər. Bu baxımdan əvvəlki iş təcrübəsi namizədin bacarıqlarını qiymətləndirmək üçün istifadə edilən meyarlardan birinə çevrilir.

Lakin burada ziddiyyətli vəziyyət yaranır: işəgötürən təcrübəli əməkdaş axtarır, əmək bazarına yeni daxil olan gənc isə ona bu təcrübəni qazandıracaq ilk iş yerini tapa bilmir.

Beynəlxalq Əmək Təşkilatının 13 oktyabr 2026-cı ildə dərc etdiyi "Breaking the Youth Experience Trap" adlı araşdırmada bu problem gənclərin əmək bazarına daxil olarkən qarşılaşdığı təcrübə maneəsi kimi qiymətləndirilir. Təşkilat işə qəbul zamanı yalnız diplom və əvvəlki iş illərinə deyil, namizədin real bacarıqlarına, praktiki tapşırıqları yerinə yetirmək qabiliyyətinə və potensialına da diqqət yetirilməsini təklif edir.

Əslində, işəgötürənin təcrübə tələb etməsi özlüyündə əsassız yanaşma deyil. Bəzi peşələrdə işçinin səhv qərarı ciddi maliyyə itkisinə, təhlükəsizlik problemlərinə və ya insanların sağlamlığı üçün risklərə səbəb ola bilər. Bununla belə, hər bir başlanğıc vəzifəsi üçün əvvəlki iş təcrübəsini məcburi şərt kimi irəli sürmək gənclərin imkanlarını məhdudlaşdırır.

Əgər vakansiya başlanğıc səviyyəli iş üçün nəzərdə tutulubsa, namizədin öyrənməyə hazırlığı, baza bilikləri və praktiki tapşırıqları yerinə yetirmək bacarığı da nəzərə alınmalıdır.

Azərbaycanda əmək bazarı hansı mənzərəni ortaya qoyur?

Azərbaycanda gənclərin iş tapmaq imkanlarını qiymətləndirərkən əmək bazarında hansı peşələrə tələbat olduğunu və işəgötürənlərin hansı bacarıqları üstün tutduğunu nəzərə almaq vacibdir.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin məlumatına görə, Əmək Bazarı və Sosial Müdafiə Məsələləri üzrə Milli Observatoriya 2025-ci il ərzində vakansiyaları təhlil edib. Araşdırmada ən çox vakansiya qeydə alınan sahələr sırasında topdansaş və pərakəndə ticarət, maliyyə və sığorta, emal sənayesi, yerləşdirmə və ictimai iaşə, eləcə də tikinti göstərilir.

Vakansiyaların peşələr üzrə bölgüsündə satış nümayəndələri 8 faizlə ilk sırada yer alıb. Mühəssislərin payı 6,6 faiz, satınalma və təchizat mütəxəssislərinin payı isə 3,2 faiz təşkil edib.

Araşdırmada diqqət çəkən digər məqam vakansiyaların əməkhaqqı ilə bağlı məlumatların açıqlanmasıdır. Təhlil edilən 264 peşə və vəzifə qrupu üzrə elanların yalnız 26,3 faizində əməkhaqqı göstərilir. Təklif olunan

İş təcrübəsi tələb edən vakansiyalar: gənclər təcrübəni haradan qazanmalıdır?

orta əməkhaqqı 965 manat, median əməkhaqqı isə 800 manat olub. Ən yüksək orta əməkhaqqı göstəriciləri informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, mühəndislik, memarlıq, proqramlaşdırma və layihələrin idarə edilməsi sahələrində qeydə alınıb.

Bu göstəricilər əmək bazarında müxtəlif ixtisaslar üzrə iş imkanlarının mövcudluğunu göstərsə də, gənclərin həmin vakansiyalara nə dərəcədə çıxış əldə etdiyini və neçə elanda iş təcrübəsinin tələb olunduğunu ayrıca müəyyənləşdirmir. Buna görə də yalnız vakansiyaların sayına əsaslanaraq gənclərin işə qəbul imkanları barədə qəti nəticə çıxarmaq düzgün olmazdı.

Digər tərəfdən, universitetdə tədris olunan biliklərlə işəgötürənlərin gündəlik iş prosesində gözlədikləri bacarıqlar arasında fərq yaranı bilər. Tələbə nəzəri bilikləri yaxşı mənimsəsə də, real layihələrdə iştirak etməyib, müəyyən proqramlardan istifadə etməyi və ya peşəkar iş mühitində tapşırıqları yerinə yetirməyi bilməyir.

Bu səbəbdən gənclərin işə hazırlığı yalnız universiteti bitirmələri ilə məhdudlaşmamalı, təhsil müddətində praktik fəaliyyətlə dəstəklənməlidir.

Təcrübə proqramları ödənişli olmalıdır?

Gənclərin təcrübə qazanması ilə bağlı müzakirələrdə əsas məsələlərdən biri də ödəniş problemidir. Tələbə və ya yeni məzun bir neçə ay ərzində işləməyə vaxt ayırmalı, eyni zamanda nəqliyyat, qidalanma və digər gündəlik xərclərini qarşılamaq məcburiyyətində qalmalıdır.

Təcrübə proqramı ödənişsiz olduqda bu xərcləri qarşılamaq imkanı olmayan gənclər həmin fürsətdən istifadə edə bilməyir. Nəticədə ailəsinin maddi dəstəyi olan namizədlər üstünlük qazanır, maddi imkanları məhdud gənclər isə peşəkar inkişaf imkanlarından kənarda qala bilərlər.

Bu baxımdan təcrübə proqramlarında ödəniş məsələsi yalnız iştirakçıya maddi dəstək kimi deyil, bərabər imkanların təmin edilməsi baxımından da əhəmiyyətlidir.

Bu nəticələr təcrübə proqramlarının gənclərin işə keçidində əhəmiyyətli rol oynaya biləcəyini göstərir. Bununla belə, göstəricilər bütün gənclərə aid deyil və təcrübə proqramında iştirakın öz-özlüyündə işlə təminat yaratdığını sübut etmir.

Avropa Komissiyası keyfiyyətli təcrübə proqramları üçün ədalətli ödəniş, sosial müdafiə, şəffaf qəbul qaydaları və real öyrənmə imkanları kimi məsələlərə diqqət yetirir. Adi əmək münasibətlərinin sadəcə təcrübə adı altında rəsmiləşdirilməsinin qarşısının alınması da müzakirə olunan istiqamətlərdəndir.

Bu yanaşma Azərbaycan üçün də aktualdır. Təcrübə proqramlarının məqsədi gənclərin əməyindən ödənişsiz istifadə etmək deyil, onların peşəkar bacarıqlarını inkişaf etdirmək və əmək bazarına hazırlığını gücləndirmək olmalıdır.

Dünya təcrübəsi: Almaniya və Niderland nəyi fərqli edir?

Gənclərin iş təcrübəsi qazanması məsələsində xarici ölkələrin yanaşmaları mühüm müqayisə imkanı yaradır. Xüsusilə Almaniya və Niderlandda təhsil ilə iş mühitinin əlaqələndirilməsi diqqət çəkir.

Almaniyada peşə təhsilinin geniş yayıl-

mış modellərindən biri ikili təhsil sistemidir. Bu modeldə tələbələr nəzəri bilikləri təhsil müəssisəsində mənimsəyir, praktik hazırlığı isə şirkətlərdə əldə edirlər. Beləliklə, təhsil başa çatdıqdan sonra iş axtarmağa başlayan gənc yalnız nəzəri biliklərlə deyil, həm də peşə fəaliyyətində qazandığı təcrübə ilə əmək bazarına daxil olur.

İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının Almaniyanın peşə təhsili siste-

mine dair araşdırmasına görə, yuxarı orta təhsil səviyyəsində peşə təhsili alanların təxminən 88 faizi şirkətdə hazırlıqla məktəbdə tədrisi birləşdirən ikili proqramlarda iştirak edir. Bu sistemdə iştirakçılar təlim müddətində əməkhaqqı

deyil, təlim üçün nəzərdə tutulan ödəniş alırlar. Proqramlar, bir qayda olaraq, üç il davam edir, lakin müddət ixtisasa görə dəyişə bilər.

Almaniyada peşə təhsilində daxil olmaqda çətinlik çəkən gənclər üçün də əlavə mexanizmlər mövcuddur. Məsələn, Einstiegsqualifizierung proqramı çərçivəsində gənclər şirkətlərdə 6–12 aylıq ödənişli hazırlıq keçə bilərlər. OECD-nin təqdim etdiyi məlumatda bu proqramın iştirakçılarının təxminən 45 faizinin bir il ərzində tam peşə təhsili proqramına keçdiyi bildirilir.

Bu modelin əsas üstünlüyü ondan ibarətdir ki, praktik təcrübə yalnız universitet bitdikdən sonra axtarılan imkan kimi deyil, təhsil prosesinin bir hissəsi kimi təşkil olunur. İşəgötürən də gələcək əməkdaşını əvvəlcədən tanımaq və onun bacarıqlarını iş mühitində qiymətləndirmək imkanı qazanır.

Niderlandda da peşə təhsili ilə iş yerində öyrənmə arasında sıx əlaqə mövcuddur. Ölkədə bəzi peşə təhsili proqramları tələbələrə nəzəri təhsillə yanaşı şirkətlərdə təcrübə keçməsinə nəzərdə tutur. İş yerində öyrənməyə əsaslanan müəyyən proqramlarda iştirakçılar həftənin əsas hissəsini şirkətdə işləyərək keçirir, qalan vaxtda isə təhsil alırlar. Bu modeldə təlim müddətində əməkhaqqı almaq da mümkündür.

Avropa Komissiyasının 2025-ci il üzrə təhsil və təlim hesabatına əsasən, Niderlandda peşə təhsilini yaxın zamanda bitirənlərin 90,5 faizi 2024-cü ildə işlə təmin olunmuşdu. Həmin ölkədə peşə təhsili alanların 94,3 faizi təhsil müddətində iş mühitində öyrənmə təcrübəsi qazanmışdı. Avropa İttifaqı üzrə sonuncu göstərici isə 65,2 faiz təşkil edirdi. Bu rəqəmlər iş yerində öyrənmənin geniş yayıldığı sistemə məzunların məşğulluğu ilə yanaşı mövcud olduğunu göstərir, lakin yüksək məşğulluğun yalnız bu amillə bağlı olduğunu deməyə əsas vermir.

Almaniya və Niderland təcrübəsindən çıxan əsas nəticə budur: gənclərin təcrübə qazanmasını yalnız onların şəxsi təşəbbüsündən asılı vəziyyətdə saxlamaq əvəzinə, təhsil müəssisələri ilə işəgötürənlər arasında davamlı əməkdaşlıq qurmaq mümkündür.

Bu modellərin Azərbaycanda tətbiqi isə yerli əmək bazarının xüsusiyyətləri, şirkətlərin hazırlıq imkanları, təhsil proqramları və maliyyələşmə mexanizmləri nəzərə alınmaqla həyata keçirilməlidir.

İşəgötürənlər yalnız təcrübəyə deyil, bacarığa da baxmalıdırlar

Təcrübə tələbinin geniş yayılmasının digər tərəfi işəgötürənlərin namizədləri qiymətləndirmə üsullarıdır. Əvvəlki iş yerinin olması namizədin həmin vəzifəyə uyğunlu-

ğuna müəyyən işarə versə də, bu, onun gələcəkdə uğurlu əməkdaş olacağına tam zəmanət vermir.

OECD-nin 2026-cı ildə dərc etdiyi "A Skills-First Labour Market" araşdırmasında işə qəbul zamanı təcrübə və ali təhsil diplomunun namizədin bacarıqlarını müəyyənləşdirmək üçün geniş istifadə olunduğu qeyd edilir. Bununla yanaşı, araşdırmada konkret bacarıqların yoxlanılmasının və namizədlərin real tapşırıqlar əsasında qiymətləndirilməsinin əhəmiyyəti vurğulanır.

Təşkilatın istinad etdiyi Dünya İqtisadi Forumunun 2024-cü il məlumatlarına görə, 55 iqtisadiyyatdan 1 000-dən çox işəgötürənin iştirak etdiyi sorğuda respondentlərin təxminən 80 faizi 2025–2030-cu illərdə işə qəbul zamanı iş təcrübəsinə üstünlük verməyi planlaşdırdıqlarını bildirib. Eyni zamanda, 40 faizdən çoxu ali təhsil diplomunu əsas meyarlardan biri kimi nəzərdə tutub. Bu rəqəmlər bütün dünya üzrə işəgötürənlərin vahid davranışını deyil, sorğuda iştirak edən şirkətlərin gözləntilərini əks etdirir.

Bu yanaşma göstərir ki, təcrübə tələbi beynəlxalq əmək bazarında da aktualdır. Lakin işə qəbul prosesinin yalnız əvvəlki iş illərinə əsaslanması bacarıqlı namizədlərin nəzərdən kənarda qalmasına səbəb ola bilər.

Məsələn, yeni məzun namizəd proqramlaşdırma üzrə real layihə hazırlayıbsa, mühasibatlıq sahəsində praktiki tapşırıqları yerinə yetirə bilirsə və ya marketing üzrə kampaniya nümunələri təqdim edərsə, bu nəticələr onun bacarıqlarını qiymətləndirmək üçün əsas ola bilər.

İşəgötürənlər başlanğıc səviyyəli vəzifələr üzrə qısa praktiki tapşırıqlardan, bacarıq testlərindən, strukturlaşdırılmış müsahibələrdən və sınaq layihələrindən istifadə edə bilərlər. Bu zaman namizədin əvvəlki iş yerinin olub-olmaması ilə yanaşı, konkret işi yerinə yetirmək qabiliyyəti də qiymətləndirilir.

Belə yanaşma həm gənclərə özlərini göstərmək imkanı verir, həm də şirkətlərin uyğun namizədləri daha düzgün seçməsinə kömək edə bilər.

Təcrübə tələb olunur, bəs ilk fürsəti kim verməlidir?

İşə qəbul zamanı təcrübə tələb edilməsi əmək bazarının real ehtiyacları ilə bağlıdır. İşəgötürənlər işi bilən və məsuliyyət daşımağa hazır olan əməkdaş axtarır, gənclər isə bu səviyyəyə çatmaq üçün praktik fəaliyyətə ehtiyac duyurlar. Problem təcrübənin vacib olması deyil, onu qazanmaq imkanlarının nə dərəcədə əlçatan olmasındadır.

Əgər gənclərə yalnız əvvəlki iş təcrübəsi olan namizədlərlə rəqabət aparmaq imkanı verilsə, onların əmək bazarına daxil olması daha da çətinləşə bilər. Bu vəziyyətdən çıxış üçün təhsil müddətində praktik hazırlığın gücləndirilməsi, keyfiyyətli və əlçatan təcrübə proqramlarının genişləndirilməsi, universitetlərlə şirkətlər arasında əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi və işə qəbul zamanı real bacarıqların qiymətləndirilməsi vacibdir.

Dünya təcrübəsi göstərir ki, bəzi ölkələr bu problemi təhsil ilə iş mühitini birləşdirən sistemlər vasitəsilə həll etməyə çalışırlar. Azərbaycan üçün də əsas istiqamət gənclərə yalnız təcrübə toplamağı tövsiyə etmək deyil, onların bu təcrübəni əldə edə biləcəyi real və sistemli imkanlar yaratmaqdır.

Çünki əmək bazarına yeni daxil olan gəncdən hazır mütəxəssis kimi nəticə gözləməklə yanaşı, onun mütəxəssisə çevrilməsi üçün şərait yaratmaq da vacibdir. İlk iş fürsəti yalnız bir vakansiyanın doldurulması deyil, gəncin gələcək peşəkar inkişafının başlanğıcıdır.

Ayşən Vəli

Qubadlı – Zəfərin və Böyük Qayıdışın ünvanı

Azərbaycanın müasir tarixində elə əlamətdar günlər var ki, onlar xalqımızın milli iradəsini, dövlətimizin qüdrətini və torpaqlarımıza bağlılığımızı özündə təcəssüm etdirir. 25 oktyabr – Qubadlı şəhəri günü də məhz belə tarixi günlər-dəndir. Bu tarix Azərbaycan xalqının uzun illər davam edən həsrətinin sona çatdığı, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda aparılan mübarizənin yeni mərhələyə qədəm qoyduğu və Böyük Qayıdışın əsasının qoyulduğu günlərdən biri kimi xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

*Fizuli HƏSƏNOV,
Milli Qəhrəmanları Tanıtma
İctimai Birliyinin Binəqədi
rayon nümayəndəliyinin sədri*

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi: “Qubadlıya öz sahibləri qayıdıb. Qubadlının işğaldan azad edilməsi tarixi hadisə idi. Oktyabrın 25-də Qubadlı şəhərinin azad edilməsi bizim qələbəmizi yaxınlaşdırdı”. Bu fikirlər Qubadlının azad edilməsinin hərbi-strateji əhəmiyyətini ifadə etməklə yanaşı, xalqımızın tarixi ədalətin bərpasına olan inamını və dövlətimizin qətiyyətini də əks etdirir.

Azərbaycanın cənub-qərbində, Qarabağ yaylasının cənub-şərqində yerləşən Qubadlı rayonu zəngin təbiəti, əlverişli coğrafi mövqeyi və təsərrüfat imkanları ilə seçilir. Ümumi sahəsi 802 kvadratkilometr olan rayonun ərazisindən Həkəri və Bərgüşad çayları, eləcə də onların qolları axır. Məhsuldar torpaqları, meşələri, təbii sərvətləri və kənd təsərrüfatı imkanları Qubadlının iqtisadi həyatında mühüm rol oynayır. İşğaldan əvvəl burada taxılçılıq, üzümçülük, tütünçülük, bostançılıq və heyvandarlıq geniş yayılmışdı. Qubadlı sakinlərinin zəhmətli ilə formalaşan təsərrüfat həyatı rayonun sosial-iqtisadi inkişafının əsasını təşkil edirdi.

Lakin Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü Qubadlının da taleyində ağır izlər buraxdı. 1993-cü il avqustun 31-də rayonun tamamilə işğal edilməsi nəticəsində minlərlə insan doğma yurdunu tərk etməyə məcbur oldu. İşğal nəticəsində 29 997 nəfər məcburi köçkün respublikanın müxtəlif yaşayış məntəqələrində müvəqqəti məskunlaşdı. Rayonun yaşayış məntəqələri, fərdi evləri, inzibati binaları, sosial və mədəniyyət obyektləri, məscidləri, yolları və digər infrastrukturunu dağıdılaq yarasız vəziyyətə salındı. Bu hadisələr təkcə Qubadlının iqtisadi və sosial həyatına deyil, minlərlə insanın taleyinə, ailələrin xatirələrinə və gələcək arzularına da ağır zərbə vurdu.

Bununla belə, doğma torpaqlara qayıdış ümidi heç vaxt sönmədi. Azərbaycan dövləti ərazi bütövlüyünün və tarixi ədalətin bərpasını daim əsas məqsədlərindən biri kimi müəyyənləşdirdi. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən məqsədyönlü siyasət, ordumuzun güclənməsi və xalqımızın milli birliyi bu hədəfə çatmaq üçün möhkəm zəmin yaratdı.

2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan Vətən müharibəsi Azərbaycanın hərbi tarixinə şanlı səhifə kimi yazıldı. Qırx dörd gün davam edən müharibə zamanı Azərbaycan Ordusu yüksək döyüş hazırlığı, peşəkarlıq və qəhrəmanlıq nümayiş etdirərək işğal altındakı torpaqlarımızın azadlığı uğrunda

əzmlə mübarizə apardı. Qubadlı istiqamətində aparılan əməliyyatlar isə xüsusi hazırlıq və strateji yanaşma tələb edirdi. Şəhərin ətrafındakı yüksəkliklərdə möhkəmlənmiş düşmən qüvvələrinin mövqelərini zərərsizləşdirmək və strateji əraziləri nəzarətə götürmək qarşıya qoyulan əsas vəzifələrdən idi.

Azərbaycan Ordusu ilk növbədə şəhərə hakim olan yüksəklikləri və ətraf kəndləri, o cümlədən Xanlıq, Padar və Sarıyataq kəndlərini azad etdi. Ardınca həyata keçirilən uğurlu hərbi əməliyyatlar nəticəsində 2020-ci il oktyabrın 25-də Qubadlı şəhəri işğaldan azad olundu. Bu qələbə Vətən müharibəsinin gedişində mühüm dönüş nöqtəsinə çevrildi və Azərbaycanın hərbi-strateji üstünlüyünü daha da möhkəmləndirdi. Noyabrın 9-dək Qubadlı şəhəri ilə yanaşı, rayonun 41 kəndinin də azad edilməsi xalqımızın Zəfər yürüşünün mühüm nəticələrindən biri oldu.

Qubadlının azadlığı uğrunda döyüşlərdə iştirak edən hərbiçilərimizin igidliyi dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirildi. 2020-ci il noyabrın 26-da “Qubadlının azad olunmasına görə” medalı təsis edildi. Rayonun azad edilməsi uğrunda aparılmış döyüş əməliyyatlarında şəxsi igidlik və şücaət nümayiş etdirmiş 15 209 hərbi qulluqçu bu medalla təltif olundu. Bu təltiflər Vətən uğrunda canından keçən şəhidlərimizin xatirəsinə ehtiramın, qazilərimizin qəhrəmanlığının və Azərbaycan əsgərinin şücaətinə verilən yüksək qiymətin ifadəsidir.

Qubadlının gələcək inkişafı üçün mühüm planlaşdırma və infrastruktur tədbirləri həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il sentyabrın 9-da təsdiq etdiyi Qubadlı şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planı şəhərin gələcək simasının formalaşdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu plan çərçivəsində ərazinin inkişaf perspektivləri, əhalinin məskunlaşması və zəruri infrastrukturun yaradılması istiqamətində işlər aparılır.

Şəhərin enerji təminatının gücləndirilməsi də bərpə prosesinin vacib istiqamətlərindəndir.

Şəhərdə müasir yaşayış mühitinin yaradılması istiqamətində də konkret addımlar atılır. Qubadlıda ilk yaşayış məhəlləsinin tikintisinə başlanılıb. Ümumi ərazisi 3,34 hektar olan yaşayış kompleksində 21 binanın və 176 mənzilin inşası nəzərdə tutulub. Layihə çərçivəsində müasir yaşayış

şəraitinin yaradılması, insanların doğma şəhərlərinə qayıtdıqdan sonra rahat həyat sürməsi üçün zəruri imkanların formalaşdırılması hədəflənir.

Rayonun kəndlərinin yenidən qurulması da Böyük Qayıdışın mühüm tərkib hissəsidir. Mahrızlu və Zilanlı kəndlərində həyata keçirilən tikinti layihələri keçmiş məcburi köçkünlərin doğma torpaqlarında məskunlaşmasına xidmət edir. Mahrızlu kəndində ilkin mərhələdə 190 evin tikintisi və 836 nəfərin məskunlaşdırılması nəzərdə tutulur. Zilanlı kəndində isə birinci mərhələdə 159 evin inşası və 772 nəfərin yerləşdirilməsi planlaşdırılıb. Bu layihələr kənd həyatının bərpası, sosial əlaqələrin yenidən qurulması və bölgənin iqtisadi potensialının dirçəldilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı da Qubadlının gələcək tərəqqisində mühüm rol oynayır. Qubadlı-Eyvazlı avtomobil yolunun tikintisi rayonun kəndləri arasında əlaqələrin yaxşılaşdırılmasına, əhalinin hərəkət imkanlarının genişlənməsinə və iqtisadi fəallığın artmasına xidmət edir. Bununla yanaşı, yeni Qubadlı-Laçın avtomobil yolunun layihələndirilməsi və tikintisi ilə bağlı tədbirlər bölgənin nəqliyyat əlaqələrinin gücləndirilməsinə, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının inkişafına töhfə vermək məqsədi daşıyır.

Bu gün Qubadlıda həyata keçirilən bərpə və quruculuq işləri yalnız dağıdılmış binaların yenidən tikilməsi ilə məhdudlaşmır. Burada insanların doğma yurdlarına qayıtması, sosial həyatın canlanması, müasir infrastrukturun qurulması və iqtisadi imkanların genişləndirilməsi üçün yeni şərait yaradılır. Məqsəd Qubadlı tarixi və mədəni irsi qorunan, müasir şəhərsalma prinsipləri əsasında inkişaf edən, sakinlərinin firavan yaşayacağı bir məkana çevirməkdir.

Prezident İlham Əliyevin 2023-cü il iyulun 31-də imzaladığı Sərəncamla işğaldan azad edilmiş ərazilər üzrə şəhər günlərinin təsis edilməsi milli tariximizin əlamətdar hadisələrinin əbədiləşdirilməsi baxımından mühüm addım oldu. Həmin Sərəncama əsasən, oktyabrın 25-i Qubadlı şəhəri günü kimi müəyyən edildi. Bu tarix hər il xalqımızın yaddaşında azadlıq mübarizəsinin, milli birliyin və tarixi Zəfərin təntənəsi kimi qeyd olunur.

25 oktyabr – Qubadlı şəhəri günü bizə bir daha xatırladır ki, güclü dövlət, qüdrətli ordu və xalqın sarsılmaz birliyi qarşısında heç bir maneə dayana bilməz. Qubadlının azadlığı Azərbaycan xalqının əyilməz iradəsinin, şəhidlərimizin müqəddəs fədakarlığının və qazilərimizin qəhrəmanlığının nəticəsidir. Bu gün doğma torpaqda aparılan quruculuq işləri isə Zəfərin davamı, gələcəyə inamın təcəssümüdür.

Qubadlı artıq yalnız keçmişin ağrılarını xatırladan bir ünvan deyil. O, azadlığın, dirçəlişin və Böyük Qayıdışın rəmzinə çevrilir. Əminliklə demək olar ki, dövlətimizin ardıcıl siyasəti və xalqımızın birliyi sayəsində Qubadlı yenidən Azərbaycanın inkişaf edən, abadlaşan və gələcəyə inamla baxan bölgələrindən biri olacaq.

Əlilliyi olan şəxslərin məşğulluq imkanları nə dərəcədə əlçatandır?

“Əlilliyi olan şəxslərin dövlət və özəl müəssisələrdə işlə təmin olunması cəmiyyətimizin qarşısında duran əsas məsələlərdən biri olmalıdır. Təəssüf ki, bu gün təkcə əlilliyi olan şəxslər deyil, ümumilikdə ölkə vətəndaşları, xüsusilə də gənclər iş tapmaqda çətinlik çəkirlər”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında əməkdar jurnalist, sosioloq Mətanət Məmmədova deyib. Onun sözlərinə görə, məşğulluq və işlə təminat məsələlərinin həlli üçün yeni konsepsiyanın hazırlanmasına ehtiyac var: “Bu istiqamətdə Milli Məclisdə müzakirələr aparılmalı, əhalinin müxtəlif kateqoriyalarının üzlaşdığı problemlər sistemli şəkildə araşdırılmalıdır.

M.Məmmədova bildirib ki, əlilliyi olan şəxslərin işlə təmin olunması zamanı onların əlillik dərəcəsi, sağlamlıq vəziyyəti və əmək qabiliyyəti nəzərə alınmalıdır. Bu insanların bacarıqlarına və imkanlarına uyğun iş yerləri ilə təmin edilməsi, əmək hüquqlarının qorunması, qanunvericilikdə nəzərdə tutulan güzəştlərdən yararlanmalarına şərait yaradılması mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bununla belə, işə qəbul

prosesində mövcud olan maneələr onların əmək bazarına çıxışını çətinləşdirə bilər. Sosioloqun fikrincə, işə qəbul zamanı yaranan problemlər yalnız əlilliyi olan şəxslərlə məhdudlaşmır. Sağlamlıq imkanlarından asılı olmayaraq, müxtəlif yaş qruplarına aid vətəndaşlar da məşğulluq sahəsində çətinliklərlə üzləşirlər. Bu baxımdan, problemin həlli ayrı-ayrı tədbirlərlə deyil, sistemli yanaşma və ardıcıl islahatlarla təmin olunmalıdır. O qeyd edib ki, ictimai müzakirələr, medianın fəaliyyəti və cəmiyyətdə formalaşan ictimai rəy bu məsələlərin həllində mühüm rol oynayır. Mətbuat cəmiyyətlə dövlət qurumları arasında əlaqələndirici vasitə kimi problemlərin gündəmə gətirilməsinə, onların səbəblərinin araşdırılmasına və mümkün həll yollarının müəyyənləşdirilməsinə töhfə verir. Əlilliyi olan şəxslərin işə qəbul zamanı üzlaşdıqları çətinliklərin işıqlandırılması, maarifləndirici tədbirlərin keçirilməsi və ictimai müzakirələrin təşkili də bu baxımdan vacibdir. Onun qənaətinə görə, hazırlana-caq məşğulluq konsepsiyası bütün vətəndaşlar üçün bərabər imkanların yaradılmasını və işə qəbul zamanı sünü maneələrin minimuma endirilməsini hədəfləməlidir. Universitet məzunlarının, 35 və ya 45 yaşlı şəxslərin, eləcə də əlilliyi olan vətəndaşların öz bilik və bacarıqlarına uyğun iş tapmaq imkanları təmin edilməlidir. Namizədlərin şəffaf, obyektiv və əsaslandırılmış meyarlar əsasında qiymətləndirilməsi işə qəbul prosesinin səmərəliliyini artıran əsas amillərdəndir.

M.Məmmədova işə qəbul prosesinin mümkün mərhələlərində elektron sistemlərin tətbiqinin də əhəmiyyətini vurğulayıb. Onun fikrincə, elektron mexanizmlərdən istifadə qərarların daha şəffaf qəbul edilməsinə, insan amilindən qaynaqlanan subyektiv yanaşmaların azaldılmasına və namizədlərin imkanlarının obyektiv qiymətləndirilməsinə kömək edə bilər. Məşğulluq sahəsində bərabər imkanların təmin edilməsi yalnız əlilliyi olan şəxslərin deyil, bütövlükdə cəmiyyətin maraqlarına xidmət edir. Əmək bazarında ayrı-seçkiliyin qarşısının alınması, işə qəbul meyarlarının şəffaflaşdırılması və hər bir vətəndaşın bacarıqlarına uyğun işlə təmin olunması üçün sistemli yanaşmanın tətbiqi vacibdir. Əks halda, işə qəbul prosesində subyektiv amillər və əsas-sız məhdudiyyətlər aradan qaldırılmadıqca, məşğulluq sahəsində mövcud problemlərin davam etməsi riski qalacaq”.

Günay Hacıyeva

Məlum olduğu kimi, Prezident İlham Əliyev oktyabrın 20-də "Azərbaycan Respublikasının Qarabağ Milli Parkının yaradılması haqqında" Sərəncam imzaladı. Sərəncama əsasən, Ağdərə rayonunun dövlət mülkiyyətində olan torpaqlarından 44773,79 hektar, Xocalı rayonunun dövlət mülkiyyətində olan torpaqlarından 24597,80 hektar, Kəlbəcər rayonunun dövlət mülkiyyətində olan torpaqlarından 13514,98 hektar, Şuşa rayonunun dövlət mülkiyyətində olan torpaqlarından 5314,34 hektar və Laçın rayonunun dövlət mülkiyyətində olan torpaqlarından 217,09 hektar ayrılaraq və xüsusi qorunan ərazilərin torpaqları kateqoriyasına aid edilməklə, bu Sərəncama əlavə edilən yerquruluşu planında göstərilmiş 88418,00 hektar sahədə Azərbaycan Respublikasının Qarabağ Milli Parkı yaradılacaq.

Qarabağ Milli Parkının yaradılması təkcə təbiətin qorunması ilə bağlı qərar deyil, bu addım işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ekoloji tarazlığın bərpası, nadir canlı növlərinin mühafizəsi, turizmin inkişafı və yerli iqtisadi imkanların genişləndirilməsi baxımından çox böyük əhəmiyyət daşıyır. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun zəngin təbii irsinin qorunması həm Azərbaycan ekologiyasına, həm də təbii ekosistemlərin qorunması biomüxtəlifliyi və karbon emissiyalarının udulmasına töhfə verəcək addımdır.

Lalə Mehralı yazır:

Qarabağ Milli Parkı: ekoloji və iqtisadi inkişafda yeni imkanlar

Azərbaycan Respublikası
Media və Yayım Şurası

Yazı Azərbaycan Respublikasının Media və Yayım Şurasının maliyyə dəstəyi ilə "işğaldan azad olunmuş ərazilərə "Böyük Qayıdış" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Qarabağ Milli Parkı: ekoloji və iqtisadi inkişafda yeni imkanlar

Bildiyimiz kimi, Ermənistan işğalı dövründə Qarabağın flora və faunası, məşhur təbiət abidələri də böyük ölçüdə məhv edilib. İşğal dövründə ərazilərin biomüxtəlifliyinə dəyən ziyan, nadir bitki və heyvan növləri məhv edilib, habelə bölgədə ekoloji tarazlıq pozulub. İşğaldan əvvəl Qarabağda 228794 hektarı meşə ilə örtülü olan 260311 hektar meşə fondu olub və bunun 54328 hektarı ermənilər tərəfindən məhv edilib ki, bu da regionda mövcud olmuş meşə ehtiyatının 24%-dir.

Regionda bitən 460-dan artıq yabanı və kol bitkilərinin 70-i endemikdir, yəni, dünyanın başqa

heç bir yerində təbii mühitdə bitmir. Xüsusi mühafizə rejimi yaratmaqla təbii yaşayış mühitlərinin qorunması, canlı növlərin vəziyyətinin izlənilməsi və ekosistemlərin bərpası istiqamətində böyük işlər görülməlidir. Müntəzəm monitoring, qanunsuz ovçuluğa qarşı nəzarət və meşə ehtiyatlarının mühafizəsi istiqamətləri birlikdə yürüdülməklə ekoloji sahədə mühüm işlər görülməlidir.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, Qarabağın zəngin təbiəti - dağları, meşələri, çayları və zəngin landşaftı yerli turizm üçün geniş imkanlar vəd edir. Milli Parkın yaradılması bu istiqamətdə də fay-

dalı olacaq, gələcəkdə ekoloji marşrutların, turistik səfərlərin, təbiət bələdçiliyi xidmətlərinin, yerli və beynəlxalq eko-maarifləndirici proqramların təşkilinə şərait yarada bilər. Bölgənin əsrarəngiz təbiətinin daha pəşəkər və professional formada təqdim edilməsi turistlərin regiona marağını artırır. Lakin bütün bunlar təbiətə zərər verməyəcək yollarla həyata keçirilməlidir.

Başqa bir əhəmiyyətli məsələ də yeni iş yerlərinin yaranacağı məsələsidir. Əgər Milli Parkın fəaliyyəti düzgün təşkil olunarsa, ətraf ərazilərdə yaşayan insanlar üçün yeni iş imkanları yaranacaq.

Turizm bələdçiliyi, nəqliyyat xidmətləri, qonaqlama, ev oteli, kiçik kafelər, yerli məhsulların, əl işlərinin satışı və digər xidmət sahələri kiçik sahibkarlığın inkişafına töhfə verəcək.

Ümumilikdə, Qarabağ Milli Parkının yaradılması təbiətin qorunması fonunda regionun sosial-iqtisadi inkişafını vəd edir deyə bilərik. Parkın yaradılması Azərbaycanın təbii irsinin gələcək nəsillərə ötürülməsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərin ekoloji baxımdan bərpası istiqamətində mühüm addım olacaq.

Lalə Mehralı

Qəbul edilən qanunlar, təsdiq edilən dövlət qərarları ali hüquqi qüvvəyə malik normativ hüquqi aktdır. Fakt ondan ibarətdir ki, qanunlar-sız cəmiyyətlər xaos və anarxiyaya, özbaşnalıqlara sürüklənir. Ona görə də müsbət hal olaraq vurğulamaq lazımdır, yaxşı ki, qanunlar var və bu qanunların icrası məcburi xarakter daşıyır. Qanun insanların hüquq və azadlıqlarını, dövlət aparatının təşkilini, onun strukturlarının formalaşdırılmasını və rəhbərlərinin müəyyənləşdirilməsini, xalqın suveren iradəsini, ölkənin sosial-iqtisadi və siyasi inkişafının bütün məsələlərini əhatə edir.

Müsbət və ürəkəcan fakt ondan ibarətdir ki, sivil dünyanın ayrılmaz hissəsi olan Azərbaycanda beynəlxalq hüquqa əsaslanan azad, demokratik qanunlar qəbul edilib, Prezident Fərmanları və Sərəncamları imzalanıb. Bu qanunlar ümumilikdə insanların daha firavan, təhlükəsiz yaşamasına hesablanıb. Səbəbsiz yerə deyil ki, ölkə Konstitusiyasının üçdəbiri insanların sosial-iqtisadi təminatına, təhlükəsiz yaşayışını əhatə edir. Bundan başqa Azərbaycan Konstitusiyasına görə hər kəsin dini etiqad azadlıqları mövcuddur. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 25-ci maddəsinin III bəndinə görə "Dövlət irqindən, milliyyətdən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əmlak vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi

partiyalara, həmkarlar ittifaqlarına və digər ictimai birliklərə mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabərliyinə tam təminat verir. İnsan və vətəndaş hüquqlarını və azadlıqlarını irqi, milli, dini, cinsi, mənşəyi, əqidə, siyasi və sosial mənsubiyyətə görə məhdudlaşdırmaq isə qadağandır. Azərbaycan vətəndaşı olan hər bir kəs, eyni hüquqlara malikdir. Bu baxımdan ölkəmizdə heç bir millətin, milli və ya dini azlığın nümayəndəsinə onların dini mənsubiyyətlərinə görə başqalarından üstün olmaq kimi ideyaları aşılamaq yolverilməzdir və bu, qanunda öz əksini tapır.

Milli və dini azadlıqlar

Dövlət bütün dinlərə bərabər hüquqlu şərait və imkanlar yaradıb, dini icmaların maddi-texniki təminatının yaxşılaşdırılması, dini mərkəzlərə maliyyə yardımlarının göstərilməsi üçün müvafiq işlər həyata keçirib. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 18-ci maddəsində dövlət-din münasibətləri öz hüquqi statusunu alaraq dinin dövlətdən ayrı olması, bütün dini etiqadların qanun qarşısında bərabərliyi elan edilir, insan ləyaqətini alqaldan və ya insanpərvərlik prinsiplərinə zidd olan dinlərin yayılması və təbliğinin qadağan olması göstərilir. Konstitusiyanın "Bərabərlik hüququ" adlanan 25-ci maddəsində deyilir: "Dövlət irqindən, milliyyətdən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əmlak vəziyyətindən, əqidəsindən, siyasi partiyalara və digər ictimai birliklərə mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabərliyinə təminat verir". Azərbaycan xalqının Ümummili Lideri Heydər Əliyev tarixi çıxışlarının birində ölkəmizdəki yüksək tolerantlıq hissi barədə

deymişdir: "Azərbaycanda qədim dövrlərdən müxtəlif xalqların nümayəndələri birgə yaşamış, bir çox xalqların dinləri mövcud olmuşdur. Azərbaycan və onun xalqı həmişə dini dözümlülüüyü ilə fərqlənmişdir". Ulu Öndər Heydər Əliyev onu da bildirmişdir ki, Azərbaycan xalqı özlüyündə, təbiətinə görə öz xarakterinə görə yüksək tolerantlıq hissinə malikdir. Azərbaycan Respublikasının ən böyük sərvəti, bəlkə də ən birinci sərvəti burada uzun əsrlər bir yerdə yaşamış, dostlaşmış, qardaşlaşmış müxtəlif xalqların birliyi idi.

Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev 21 iyun 2001-ci il tarixli Fərmanı ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıb. Fərmanla müəyyən edilib ki, Dövlət Komitəsinin əsas vəzifəsi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının dini əqidə azadlığını təmin edən 48-ci maddəsinin həyata keçirilməsi üçün müvafiq şəraitin yaradılmasından, dini etiqad azadlığı ilə bağlı olan digər qanunvericilik aktlarına riayət olunmasına nəzarəti təmin etməkdən, eyni zamanda dini qurumlarla dövlət arasında münasibətləri daha ciddi tənzimləməkdən ibarətdir. Tam qətiyyətlə demək olar ki, Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin Fərmanı ilə yaranan Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi din-dövlət münasibətlərinin normal səviyyədə tənzimlənməsində müsbət işlər görür. Bu istiqamətdə Azərbaycan cəmiyyətinin müxtəlif dini kəsiminin mövqeyini fikirlərini öyrənməklə yanaşı, müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarla da əməkdaşlıq edir. Qurulan müsbət əlaqələrin, əməkdaşlıq münasibətlərin nəticəsi olaraq ölkəmizdə dini zəmində hər hansı ziddiyyət, dini icmalar arasında qarşıdurma baş verməyib. Əksinə, əməkdaşlığın nəticəsi olaraq ölkəmizdə baş qaldıran bir sıra radikal dini qruplaşmaların fəaliyyətinin qarşısı alınıb.

Azərbaycanın azad, demokratik dövlət olduğu hər sahədə görünür

Azərbaycanda aparılan fundamental işlər ölkəmizin tərəqqipərvər demokratik bir dövlət olduğunu bir daha təsdiqləyir. Əminlik yaradır ki, zaman keçdikcə Azərbaycan daha da güclənəcək və dünyanın super güclərindən birinə çeviriləcək.

Bu gün dinindən, dilindən, milli mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, Azərbaycanın bütün vətəndaşları dini etiqad azadlığından, dövlət-din münasibətlərindən lazımınca yararlanırlar. Ölkə Prezidenti, Yenilməz Sərkərdə İlham Əliyevin müdrik siyasəti nəticəsində ölkəmizdə yaşayan bütün millətlərin, etnik azlıqların dini inancına, dilinə, mədəniyyətinə bərabər səviyyədə hörmət və ehtiramla yanaşılır, adət-ənənələrin, el şənlikləri və mərasimlərin həyata keçirilməsinə lazımi şərait yaradılır. Məhz Azərbaycan xalqının xoşbəxtliyi bütün dinlərin bərabər hüquqlu şəkildə birgə fəaliyyət göstərməsində və bütün ölkə vətəndaşlarının dini inacllarına, etiqad azadlıqlarına hörmət və ehtiram göstərməsidir. Məhz bu cür yüksək tolerantlığın, multukultural dəyərlərin nəticəsi olaraq Azərbaycan dünyada bütün millətlərin və dini icmaların bir-birinə yüksək hörmət və rəğbətlə birgə yaşayışı təmin edən ölkədir. Bu ənənənin dəyişməyəcəyi şübhəsizdir. Çünki Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu siyasət və ölkə Prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi xeyirli, gərəli fəaliyyət Azərbaycan xalqının daha firavan, təhlükəsiz yaşamasına və dövlətimizin dünyadakı imicinin və rolunun yüksəlməsinə xidmət edir.

I.ƏLİYEV

27 oktyabr
2026-cı il

Bir manatlıq məhsullar: ucuz alış-verişin görünməyən tərəfi

Mağazaya daxil oluruq, rəflərdə müxtəlif məişət əşyaları, mətbəx ləvazimatları, kosmetik vasitələr, oyuncaqlar və gündəlik istifadə üçün nəzərdə tutulan başqa məhsullar gözümüzə dəyir. Qiymət isə ilk baxışdan olduqca cəlbedicidir: bir manat. Bütçəyə qənaət etmək istəyən alıcı üçün bu, sərfəli fürsət təsiri bağışlayır. Bəzən ehtiyacımız olmayan məhsulu belə ucuz olduğunu düşünərək səbətə əlavə edirik. Lakin kassada xərclədiyimiz məbləğ artdıqca bir sual yaranır: həqiqətən qənaət etdik, yoxsa aşağı qiymətin yaratdığı alış-veriş həvəsinə qapıldığımız?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma edib. Son illərdə ucuz qiymətli məhsulların satıldığı mağazalar istehlakçıların diqqətini çəkən ticarət məkanlarından birinə çevrilib. Bu mağazalarda gündəlik məişət əşyalarından tutmuş şəxsi qulluq vasitələrinə qədər müxtəlif məhsullara rast gəlmək mümkündür. Belə satış nöqtələrinin cəlbediciliyi aydındır: alıcı az pul xərcləməklə daha çox məhsul əldə edə biləcəyini düşünür. Ancaq qiymət etiketinin arxasında məhsulun keyfiyyəti, mənşəyi, tərkibi, istifadə müddəti və təhlükəsizliyi kimi məsələlər dayanır. Məsələ heç də bütün ucuz məhsulların keyfiyyətsiz olması deyil. Aşağı qiymət bəzən sadəcə qablaşdırma, geniş reklam xərclərinin olmaması, böyük həcmdə alış və daha aşağı əməliyyat xərcləri ilə izah edilə bilər. Bununla belə, alıcı məhsulun nə üçün ucuz olduğunu bilmədikdə və yalnız qiymətə əsaslanaraq qərar verdikdə risklərlə qarşılaşa bilər. Əsas sual da budur: bir manatlıq məhsulun qiyməti aşağıdırsa, bu, onun alıcı üçün həqiqətən sərfəli olduğu anlamına gəlirmi?

Bir manatlıq məhsullar necə bu qədər ucuz satılır?

Ucuz qiymətli mağazaların fəaliyyətini anlamaq üçün ilk növbədə onların biznes modelinə nəzər salmaq lazımdır. Belə mağazalar çox vaxt geniş çeşiddə, gündəlik tələbat üçün nəzərdə tutulan məhsulları aşağı qiymətlərlə təklif edirlər. Məhsulların böyük partiyalarla alınması, sadəcə qablaşdırma, məhdud xidmət xərcləri və satışın yüksək dövriyyəsi qiymətin aşağı saxlanmasına kömək edə bilər.

Digər tərəfdən, məhsulun maya dəyərinə yalnız onun istehsalı üçün sərf olunan materiallar daxil deyil. Daşınma, gömrük prosedurları, anbar, işçi qüvvəsi, icarə və digər xərclər də son qiymətə təsir göstərir. Bu səbəbdən bir məhsulun aşağı qiymətlə satılması öz-özlüyündə onun keyfiyyətsiz olduğunu sübut etmir. Lakin qiymətin necə formalaşdığına dair məlumatın olmaması istehlakçının məhsulu düzgün qiymətləndirməsini çətinləşdirir.

Məsələn, eyni təyinatlı iki məhsuldan biri daha ucuz ola bilər, amma onların çəkisi, ölçüsü, materialı, davamlılığı və istifadə müddəti fərqlənə bilər. Bu fərqləri nəzərə almadan yalnız qiymət etiketinə baxmaq alıcını yanlış qərara gətirə bilər. Burada başqa bir məqam da var: ucuz məhsulun tez sıra-

dan çıxması onun təkrar alınmasına səbəb ola bilər. Belə olduqda ilkin qənaət sonradan əlavə xərclərlə əvəzlənir. Deməli, məhsulun sərfəliliyini müəyyənləşdirmək üçün onun qiyməti ilə yanaşı, nə qədər müddət istifadə ediləcəyini də nəzərə almaq lazımdır.

Ucuz məhsul həmişə keyfiyyətsizdirmi?

İstehlakçılar arasında belə bir fikir var ki, qiyməti aşağı olan məhsulun keyfiyyəti də aşağı olmalıdır. Halbuki bu yanaşma bütün hallarda doğru deyil. Məhsulun ucuz olması ilə onun təhlükəli və ya keyfiyyətsiz olması eyni anlayışlar deyil.

Məsələn, mürəkkəb texnologiya tələb etməyən, az material sərf olunan və sadəcə quruluşa malik məişət əşyasının aşağı qiyməti

mətlə satılması normal iqtisadi səbəblərlə izah oluna bilər. Eyni zamanda, bəzi məhsulların ucuzluğu materialların keyfiyyəti, istehsal prosesi və davamlılıqla bağlı suallar yarada bilər. Əsas məsələ məhsulun hansı qiymətə satılması deyil, onun təyinatına uyğun olub-olmaması və təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməsidir. Bir manatlıq plastik qabın qiymətinin aşağı olması onun mütləq zərərli olduğunu göstərmədiyi kimi, daha bahalı məhsulun da avtomatik olaraq təhlükəsiz olduğuna zəmanət vermir.

Alıcı məhsulun üzərində istehsalçı, material, istifadə qaydası və təhlükəsizlik barədə məlumatların olub-olmadığına diqqət yetirməlidir. Məhsulun kəskin və qeyri-adi qoxusu, asanlıqla qırılması, rənginin çıxması və ya qablaşdırmada zəruri məlumatların olmaması ehtiyatlı davranmaq üçün əsas ola bilər. Lakin məhsulun təhlükəli olub-olmadığını yalnız bu əlamətlərlə müəyyənləşdirmək mümkün deyil. Şübhəli hallarda müvafiq yoxlama və laboratoriya qiymətləndirməsi əhəmiyyət daşıyır.

Plastik qablar və mətbəx ləvazimatları

Ucuz qiymətə satılan plastik qablar, stəkanlar və digər mətbəx əşyaları da ayrıca diqqət tələb edir. Burada əsas məsələ materialın qida ilə təmasa uyğun olub-olmaması və məhsulun hansı şəraitdə istifadə edilməsinin nəzərdə tutulmasıdır. Məsələn, qida saxlamaq üçün istehsal edilməyən plastik qabdan bu məqsədlə istifadə etmək düzgün seçim olmayacaqdır. Həmçinin hər plastik məhsulun mikrodalğalı sobada və ya isti qidalarla istifadəyə uyğun olduğunu düşünmək olmaz. İstehlakçı məhsulun üzə-

rindəki təlimatları yoxlamalıdır.

Uşaq oyuncaqları

Uşaqlar üçün nəzərdə tutulan məhsullarda təhlükəsizlik məsələsi daha böyük əhəmiyyət daşıyır. Kiçik və asanlıqla qopan hissələr, iti kənarlar, keyfiyyətsiz konstruksiya və materialın mənşəyi diqqət tələb edən amillərdir. Oyuncağın qiymətinin aşağı olması onun uşaqlar üçün təhlükəli olduğunu göstərmir. Bununla belə, yaş məhdudiyyəti və istifadə qaydaları barədə məlumatın olmaması, eləcə də asanlıqla qopan xırda hissələr risk yarada bilər.

Elektrik aksesuarları və batareyalar

Ucuz şarj cihazları, elektrik uzadıcıları, adapterlər və batareyalar seçilərkən daha diqqətli olmaq lazımdır. Elektrik təhlükəsizliyi tələblərinə cavab verməyən məhsullar qızma, qısaqapanma və digər təhlükələr yarada bilər. Belə məhsullarda yalnız qiymətə əsaslanmaq düzgün deyil. Məhsulun texniki göstəriciləri, istehsalçı məlumatları və təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğu nəzərə alınmalıdır.

Bir manatlıq alış-veriş həqiqətən qənaət yaradırmı?

Ucuz məhsulların alıcı üçün əsas üstünlüyü məhdud bütçə ilə gündəlik ehtiyacları qarşılamaq imkanındır. Ancaq qənaəti hesablamaq üçün yalnız bir məhsulun qiymətinə baxmaq kifayət etmir. Tutaq ki, alıcı iki müxtəlif məhsul arasında seçim edir. Birinci məhsul 1 manatdır və altı ay istifadə olunur. İkinci məhsul isə 5 manatdır, lakin üç il davam gətirir. Bu nümunədə birinci məhsulun ilkin qiyməti aşağı olsa da, uzunmüddətli istifadə baxımından ikinci məhsul daha sərfəli ola bilər.

Başqa bir məsələ isə impulsiv alış-verişdir. Alıcı məhsulun ucuz olduğunu gördükdə onu almaq üçün daha az tərəddüd edir. Nəticədə ehtiyac duymadığı bir neçə məhsulu səbətinə əlavə edə bilər. Hər biri bir manat olan on məhsula 10 manat xərclənir. Əgər onların yalnız bir neçəsindən istifadə olunarsa, ucuzluq təsəvvürü real qənaətlə nəticələnir. Bu baxımdan bir manatlıq mağazaların istehlakçı davranışına təsiri də araşdırılmağa dəyər. Aşağı qiymət alıcını mağazaya cəlb edən vasitə olmaqla yanaşı, planlaşdırılmamış xərcləri də artırır.

Azərbaycanda bir manatlıq mağazalar: istehlakçı nəyi bilməlidir?

Azərbaycanda da müxtəlif ərazilərdə bir manatlıq məhsullar təklif edən mağazalara rast gəlinir. Bu mağazalarda mətbəx ləvazimatları, plastik qablar, təmizlik vasitələri, kosmetik məhsullar və başqa gündəlik əşyalar satıla bilər. 2024-cü ildə yayımlanmış yerli media materiallarından birində belə mağazalarda satılan məhsulların keyfiyyəti, tərkibi və maya dəyəri ilə bağlı suallar qaldırılıb. 2025-ci ildə yayımlanmış başqa bir materialda isə ucuz kosmetik vasitələrin mənşəyi və təhlükəsizliyi məsələsi gündəmə gətirilib. Bu materiallar konkret narahatlıqları göstərsə də, bütün bir manatlıq mağazalardakı məhsulların təhlükəli və ya keyfiyyətsiz olduğunu sübut etmir.

Burada əsas məsələ yoxlanılmış faktlarla ümumi ehtimalları bir-birindən ayırmaqdır. Konkret məhsulun təhlükəli olduğunu söyləmək üçün onun mənşəyi, tərkibi, uyğunluq sənədləri və zərurət olduqda laboratoriya nəticələri barədə məlumat olmalıdır. İstehlakçının hüquqları baxımından isə əsas tələblər aydındır. İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin məlumatına əsasən, satıcı məhsulun qiyməti, istehlak xüsusiyyətləri, istifadə və təhlükəsizlik qaydaları, eləcə də digər mühüm məlumatlar barədə istehlakçıya dolğun və düzgün məlumat verməlidir. İdخال olunan malların müvafiq məlumatları Azərbaycan dilində də təqdim edilməlidir.

İstehlakçı ucuz məhsul alarkən

ELAN

**Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyası
Publik Hüquqi Şəxs
aşağıdakı kafedralarda vakant yerləri
tutmaq üçün müsabiqə elan edir**

20.10.2026-cı il tarixli, 078 (7488) sayılı "Səs" qəzetində Ü.Hacıbəyli ad. Bakı Musiqi Akademiyasının dərc olunmuş elanındakı "Tarix - nəzəriyyə" fakültəsi sözləri "Musiqişünaslıq, bəstəkarlıq və dirijorluq" fakültəsi sözləri ilə əvəz edilsin.

**Müsabiqə müddəti elan qəzetdə dərc edildikdən sonra bir aydır. Ərizə və sənədlər müsabiqə haqqında əsasnaməyə uyğun rektorun adına bu ünvana göndərilə bilər.
Bakı şəhəri, Az-1014. Ş.Bədəlbəyli küçəsi 98.**

nələrə diqqət etməlidir?

Bir manatlıq mağazadan alış-veriş edərkən bir neçə sadəcə qaydaya əməl etmək mümkündür. İlk növbədə, məhsulun üzərində istehsalçı, mənşə, tərkib və istifadə qaydaları barədə məlumatların olub-olmadığını yoxlamaq lazımdır. Məhsulun növündən asılı olaraq yararlılıq müddəti və saxlama şərtləri də əhəmiyyət daşıyır.

İkincisi, məhsulun qiymətini onun ölçüsü və funksiyası ilə müqayisə etmək lazımdır. Eyni təyinatlı məhsullardan birinin daha ucuz olması onun daha sərfəli olduğu demək deyil. Davamlılıq, istifadə müddəti və təkrar alış ehtiyacı da nəzərə alınmalıdır.

Üçüncüsü, kosmetik vasitələr, uşaq məhsulları, qida ilə təmasda olan qablar və elektrik aksesuarları kimi xüsusi diqqət tələb edən kateqoriyalarda yalnız qiymətə əsaslanmaq olmaz. Bu məhsulların təhlükəsizliyi və təyinatına uyğunluğu ön planda dayanmalıdır. Nəhayət, mağazaya getmədən əvvəl ehtiyacların siyahısını hazırlamaq və bütçəni müəyyənləşdirmək planlaşdırılmamış xərclərin qarşısını almağa kömək edə bilər.

Nəticə: ucuzluq deyil, düzgün seçim əsasdır

Bir manatlıq mağazalar məhdud bütçə ilə alış-veriş edən insanlar üçün müəyyən imkanlar yarada bilər. Bu satış modelinin mövcudluğu özlüyündə nə təhlükə, nə də mütləq qənaət deməkdir. Nəticə məhsulun keyfiyyətindən, təhlükəsizliyindən, davamlılığından və alıcının seçimindən asılıdır. Çünki alış-verişdə əsas məqsəd sadəcə az pul xərcləmək deyil. Əsas məqsəd xərclənən məbləğin qarşılığında təhlükəsiz, yararlı və ehtiyaca uyğun məhsul əldə etməkdir. Bəzən bir manatlıq məhsul həqiqətən sərfəli seçim ola bilər, bəzən isə ilkin ucuzluq sonradan əlavə xərəcə çevrilə bilər. Buna görə də ən düzgün yanaşma qiymətə aldanmadan, məlumatlı seçim etməkdir.

Ayşən Vəli

Baş redaktor: Bəhrüz Quliyev

Ünvanımız:
**Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.**
Şəhadətnamə: № 022492
sesmediagrup@gmail.com
sesqazeti@gmail.com
"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet
həftədə iki dəfə
nəşr olunur
Tiraj: 2000**